

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

Samarqand iqtisodiyot va
servis instituti rektori

M.E. Po'latov

2024 yil " " "

Ro'yxatga olindi: №

2024 yil " " "

FD-01-01/1
29 *OK*

IQTISODIYOTDA AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA
TEXNOLOGIYALARI VA TIZIMLARI
FAN DASTURI

Bilim sohasi:	400 000	– Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	410 000	– Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishlari:	60410100	–Iqtisodiyot;
	60410200	– Buxgalteriya hisobi;
	60410300	– Soliqlar va soliqqa tortish;
	60410400	–Moliya va moliyaviy texnologiyalar;
	60410500	– Bank ishi va auditi;
	60411200	–Menejment;
	60411400	–Inson resurslarini boshqarish;
	60411900	Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar (mintaqalar va faoliyat turlari bo'yicha);
	60412500	–Marketing (tarmoqlar va sohalar bo'yicha).

Fan/modul kodi IAKTT1105		O'quv yili 2024 – 2025	Semestr 1	Kreditlar 5
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 4
1	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Iqtisodiyotda axborot-kommunikatsion texnologiyalar va tizimlar	60	90	150
2	<p align="center">I.Fanning mazmuni</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad –talabalarni iqtisodiyotda zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini rivojlantirish, elektron davlat xizmatlarini ko'rsatishning yaxlit tizimini yaratish, davlat organlarining aholi bilan muloqot qilishning yangi mexnizmlarni joriy etishning imkoniyatlari, afzalliklari, dasturiy va texnologik ta'minoti, zamonaviy texnik vositalar, operatsion tizimlar va zamonaviy dasturlarda axborotlarni qayta ishlash va hisob kitoblarni amalga oshirish, hisoblash jarayonlarini avtomatlashtirish tamoyil va uslublari bilan chuqur hamda har tomonlama tanishtirishdan iborat.</p> <p align="center">O'quv fanining maqsadi va vazifasi</p> <p>Fanning vazifasi-nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, katta hajmdagi ma'lumotlar bilan ishlash va unda bulutli texnologiyalarni qo'llash, axborot tizimlari va texnologiyalari xavfsizligini ta'minlashning strategik yunalishlari, raqamli iqtisodiyotning blokcheyn texnologiyalari bilan amallarni bajarish, biznes-muhitlarda biznes axborot tizimlarining faoliyat yuritishi, elektron biznesni yuritish yo'llari va ulardan samarali foydalanishning ahamiyatini ochib berishdan iborat.</p>			
	<p align="center">II. ASOSIY NAZARIY QISM (MA'RUZA MASHG'ULOTLARI)</p> <p align="center">III.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>1-mavzu: Iqtisodiyotda axborot-kommunikatsion texnologiyalar va tizimlar faniga kirish.</p> <p>Iqtisodiyotda axborot-kommunikatsion texnologiyalar va tizimlar fanining ahamiyati, maqsadi va vazifalari. Fanning tarkibiy tuzilmasi.Raqamli iqtisodiyotda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarning roli va vazifalari.</p> <p>2-Mavzu: Axborot texnologiyalarning infratuzilmasi</p> <p>Axborot texnologiyalar infratuzilmasining komponentlari. Iqtisodiy masalalarni yechish jarayonida foydalaniladigan axborotlarni kiritish, chiqarish va saqlashning zamonaviy qurilmalarning turlari.Biznesda qo'llaniladigan kompyuterlar turlari.Texnik vositalarni rivojlantirish tendensiyalari.</p>			

3-Mavzu: Iqtisodiyotda foydalaniladigan dasturiy mahsulotlar.

Iqtisodiy masalarni yechish jarayonida foydalaniladigan dasturiy mahsulotlarning tasnifi va vazifalari. Microsoft Windows, Apple Macintosh, Unix va Linux operatsion tizimlarining umumiy ta'riflari. Mobil operatsion tizim Android, Windows va iOS ta'riflari. Biznesda foydalaniladigan amaliy dasturlar. Dasturiy mahsulotlarni rivojlanish tendentsiyalari.

4-Mavzu: Iqtisodiyotda qo'llanilayotgan amaliy dasturiy ta'minotlar.

Matn muharrirlar, elektron jadvallar va ularda soxaga oid hujjatlarni tayyorlash va qayta ishlash.

5-Mavzu: Jadval redaktorlardan iqtisodiy masalalarni yechish jarayonida foydalanish.

Jadvalli redaktorlari asosiy tushunchasi va ishlash prinsiplari. Ma'lumotlarni ko'rib chiqish, qayta ishlash va umumlashtirish instrumentlari. Ma'lumotlarni tahlil qilish vositalari Iqtisodiy axborotlarni tahlil qilish uchun ma'lumotlarni vizuallashtirish vositalaridan foydalanish. Ma'lumotlarni statistik tahlil qilish vositalari

6-Mavzu: Taqdimotlar yaratish texnologiyasi.

Power Point, Canva.com. Prezi.com va Google docsdagi Презентация dasturlaridan foydalanish.

7-Mavzu: Tarmoqli texnologiyalari va Internet xizmatlari.

SWIFT, Intranet, Ethernet, Extranet tarmoqlarini iqtisodiyotdagi o'rni. Kompyuter tarmoqlarining tushunchasi va turlari. Tarmoqli texnologiyalarni milliy iqtisodiyotning tarmoq va sohalarida foydalanish. Internet xizmatlari bilan ishlash.

8-Mavzu: Ma'lumotlar bazalari bilan ishlash texnologiyalari.

Oracle, MySQL, MS Access. Ma'lumotlar bazalari va ularni yaratish modellari. Ma'lumotlar bazasini boshqarish tizimlarining asosiy vazifalari va xususiyatlari. Katta xajmdagi ma'lumotlar (Big Data) qayta ishlash texnologiyalari.

9-Mavzu: Algoritm lashtirish va dasturlash asoslari.

Algoritm tushunchasi va uning xususiyatlari. Hisoblash jarayonlarni grafik aks ettirish. Hisoblash jarayonlarni turlari. Dasturlash tillari va ularning asosiy tushunchalari. Dasturlash tillarini haqida umumiy ma'lumot. Tilning asosiy elementlari. Qiymat berish, kiritish va chiqarish operatorlari. Taqmoqlanuvchi hisoblash jarayonini dasturlash. Siklik hisoblash jarayonini dasturlash.

10-Mavzu: Axborot tizimlarning tushunchasi.

Tashkilotda axborot tizimlarning roli va vazifalari. Axborot tizimlarning asosiy komponentlari. Axborot tizimlarning tasnifi.

11-Mavzu: Elektron hukumat.

Elektron hukumat tushunchasi va vazifalari. Elektron hukumatni joriy etish jaxon tajribasi. Interaktiv xizmatlar va ularda ishlash usullari.

12-Mavzu: Bulutli texnologiyalar va ular bilan ishlash.

Bulutli texnologiyalarning tushunchasi. Bulutli texnologiyalarning asosiy turlari. Soliq, buxgalteriya va bank tizimida bulutli texnologiyalarni tadbiq etish usullari. Bulutli texnologiyada axborotlar xavfsizligini ta'minlash.

13-Mavzu: Blokcheyn texnologiyasi va undan foydalanish yo'llari .

Bloycheyn texnologiyasi va uni qo'llanilishi. Soliq, bank, buxgalteriya sohasida blokcheyn texnologiyalarini qo'llanilishi xususiyalari. Tranzaksiyalarni jarayonida axborotlarni uzatilishi.

14-Mavzu: Elektron biznes va Mobil-tijorat.

Elektron bozor va elektron tovarlar tushunchasi. Elektron biznes va elektron tijorat modellari. Internet-banking; Internet-tryeyding; Internet-sug'urta, Internet-marketing xizmatlari. Mobil-tijorat.

15-Mavzu: Axborot xavfsizligini ta'minlash usullari.

Axborot xavfsizligi tushunchasi va zaruriyati. Raqamli iqtisodiyotda axborot xavfsizligini ta'minlash usullari. Kriptografik axborot xavfsizligi usullarini qo'llash. Tarmoq axborot xavfsizligi taxdidlarini oldini olish usullari.

III. Amliy mashg'ulotlar bO'yicha kO'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1.	Iqtisodiyotda axborot-kommunikatsion texnologiyalar va tizimlar faniga kirish
2.	Axborot texnologiyalarining infratuzilmasi
3.	Iqtisodiyotda foydalaniladigan dasturiy mahsulotlar
4.	Iqtisodiyotda qo'llanilayotgan amaliy dasturiy ta'minotlar.
5.	Jadval redaktorlardan iqtisodiy masalalarni yechish jarayonida foydalanish
6.	Taqdimotlarni ishlab chiqishning instrumental vositalari
7.	Tarmoqli texnologiyalari va Internet xizmatlari
8.	Ma'lumotlar bazalari va katta hajmdagi ma'lumotlar bilan ishlash texnologiyalari
9	Algoritmilashtirish va dasturlash asoslari
10	Axborot tizimlarning tushunchasi

11	Elektron hukumat
12	Bulutli texnologiyalar va ular bilan ishlash
13	Blokcheyn texnologiyasi va undan foydalanish yo'llari
14	Elektron biznes va Mobil-tijorat
15	Axborot xavfsizligini ta'minlash usullari

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akadem. guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi, pedagogik texnologiyalar ishlatiladi, tarqatma materiallar, keyslar mazmuni o'qituvchi tomonidan belgilanadi. Kurgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi.

V.MUSTAQIL TA'LIM

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Iqtisodiyotni rivojlantirishda raqamli iqtisodiyotning roli
2. Zamonaviy texnik qurilmalar tahlili
3. Zamonaviy operatsion qurilmalar tahlili
4. Iqtisodiy axborotlarni matn redaktori vositalaridan foydalangan holda qayta ishlash dasturlari
5. Iqtisodiy axborotlarni jadval redaktori vositalaridan foydalangan holda qayta ishlash dasturlari
6. Taqdimotlarni ishlab chiqishning zamonaviy instrumental vositalari
7. Milliy iqtisodiyotni turli sohalarida internet texnologiyasidan samarali foydalanish yullari
8. Katta hajmdagi ma'lumotlar bilan ishlash texnologiyalari
9. Zamonaviy dasturlash tillarining tahlili
10. Milliy iqtisodiyotni turli sohalarida blokcheyn texnologiyasidan foydalanish yullari
11. Korxonalar faoliyatida elektron biznesdan foydalanish
12. Iqtisodiy axborotlarni qayta ishlash jarayonida biznes-tahlil qilish tizimlaridan foydalanish
13. Axborot analitika va qarorlarni qabul qilishni qullab quvvatlovchi tizimlar
14. Iqtisodiy axborotlarni qayta ishlash jarayotida mobil ilovalardan foydalanish texnologiyalari
15. Iqtisodiy axborotlarni qayta ishlash jarayonida bulutli foydalanish

texnologiyalari

16. Axborot xavfsizligini ta'minlashning zamonaviy usul va vositalari
17. Iqtisodiyotda foydalaniladigan dasturiy mahsulotlar
18. Ma'lumotlar bazalari va katta hajmdagi ma'lumotlar bilan ishlash texnologiyalari
19. Algoritm lashtirish va dasturlash asoslari
20. Elektron hukumat
21. Bulutli texnologiyalar va ular bilan ishlash
22. Blokcheyn texnologiyasi va undan foydalanish yo'llari
23. Elektron biznes va Mobil-tijorat
24. Iqtisodiyotda qo'llanilayotgan amaliy dasturiy ta'minotlar. Matn muharrirlar, elektron jadvallar va ularda soxaga oid xujjatlarni tayyorlash va qayta ishlash.
25. Taqdimotlar yaratish texnologiyasi: Power Point, Canva.com. Prezi.com va Goggle docsdagi Презентация dasturlaridan foydalanish
26. Matnlar bilan ishlash, simvollarini taqqoslash va satrlarni formatlash usullari
27. Iqtisodiyotda axborot kommunikatsiya texnologiyalarining o'rni va ahamiyati
28. Iqtisodiyotda AKTining infratuzilmasi. Zamonaviy IKTining texnik va dasturiy ta'minoti.
29. Tarmoq texnologiyalari va internet xizmatlari. SWIFT, Intranet, Ethernet, Extranet tarmoqlarini iqtisodiyotdagi o'rni.
30. Ma'lumotlar bazalari bilan ishlash texnologiyalari. Oracle, MySQL., MS Access.

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular buyicha talabalar tomonidan loyiha ishi, eccce, tezis yoki ilmiy maqola yozish , masalalar yechish referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

4

VI. Ta'lim natijalari /Kasbiy kompetentsiyalari

Talaba bilish kerak:

Fan bo'yicha talabalarining bilim, ko'nikma va malakalariga quyidagi talablar qo'yiladi:

Zamonaviy operatsion tizimlar, matnli, jadvalli axborotlarni qayta ishlash dasturlarining funksional imkoniyatlarini, boshqarish jarayonlarida shaxsiy kompyuterlardan foydalanishning nazariy asoslari va ularni milliy iqtisodiyotning turli tarmoq va sohalariga tadbiq qilish, raqamli iqtisodiyot texnologiyalari, elektron hukumat, elektron tijorat, mobil-tijorat, bulutli texnologiyalar, blokcheyn texnologiyalari, kriptoaktivlar hamda elektron beznisning rivojlanish

	<p>tendensiyalari, yunalishlari va ularning tavsifi, kata hajmdagi ma'lumotlar va bilimlarni qayta ishlash texnologiyalari haqida tasavvur va bilimga ega bulishi:</p> <p>Texnik vositalarni, operatsion tizimlarini va ularning imkoniyatlarini, local hisoblash tarmoqlari va Internet tarmog'i funksional imkoniyatlarini, zamonaviy amaliy dasturiy ta'minotini, axborot bilan ishlashda xafsizligini taminlash usullarini tadbiq etish va funksional imkoniyatlarini bilish va ulardan foydalanish ko'nikmalariga ega bo'lishi:</p> <p>Axborotni qayta ishlash texnik va dasturiy vositalarini qo'llay olish. Zamonaviy operatsion tizimlardan foydalanish, matnli, jadvalli, vataqdimotlarni ishlab chiqish vositalaridan foydalanish, Microsoft Access ma'lumotlar bazasini boshqarish tizimida ma'lumotlar bazasini yaratish va ma'lumotlar bilan ishlash malakasiga ega bo'lishi kerak.</p>
5.	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joroy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat buyicha yozma ishni topshirish.</p>
6.	<p>VIII. Adabiyotlar ro'yxati</p> <p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Shoaxmedova N.X., Abdullayeva I.N., "Iqtisodiyotda axborot texnologiyalar va tizimlar". Darslik. Toshkent-2021.-504bet 2. J.Rustamov, A.Emazarov, K.Shadiyarova, N.Tojiyev, J.Umirov., "Iqtisodiyotda axborot kommunikatsion texnologiyalar va tizimlar". O'quv qo'llanma. Samarqand-2022.-292 bet. 3. F.E.Jomonqulova, I.E.Shadmanov. Iqtisodiyotda axborot-kommunikatsion texnologiyalar va tizimlar. (o'q-q). Toshkent "Iqtisod-Moliya" -2022. Adadi:100. 4. F.E.Jomonqulova, I.E.Shadmanov. Axborot-kommunikatsion texnologiyalar va kompyuter grafikasi. (darslik). Samarqand. "STAP-SEL" MCHJ nashriyoti -2024. 5. R.Dadabayeva va boshqalar. «Iqtisodiyotda axborot-kommunikatsion texnologiyalar va tizimlar. O'quv qo'llanma. Toshkent, 2019. – 455 b. <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. A.A.Akayev, Kenjabayev A.T, Ilhamova Y.S, Jumaniyozova M.Yu. Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari. Darslik.T.- "O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti". 2019, - 448 6et. 7. Kenneth C. Loudon, Jane P. Loudon, Management Information Systems. New York, 2019. Page 669. 8. Информационные технологии в экономике и управлении учебник /под ред. проф. В.В.Трофимова. 3-е изд., перераб. и доп.- М: Юрайт, 2019.-552 стр. 9. Автоматизированные информационные технологии в экономике: учебник / Под ред. проф. Г.А. Титоренко. 2-е изд. Перераб и доп. М.: Юинги 2019.- 483 стр. 10. Jomonqulova F.E., Abdurashidov A., Sirliboyev V.X., Emazarov A.E., Rustamov J.E. Xizmatlar sohasida axborot texnologiyalari. O'quv qullanma. Samarqand,

	<p>2020 yil – 500 b.</p> <p>11. Zaynalov N.Z., Turizmda axborot texnologiyalari. O'quv qullanma. "Vorishashriyoti", 2017, – 584 b</p> <p>12. Javlon Abdullo. Mukammal dasturlash HTML va CSS. Amaliy qo'llanma. Toshkent, "MUSIQA" 2017– 224 b</p> <p>13. M.M. Kadirov. Texnik tizimlarda axborot texnologiyalari. (d). Toshkent "Innovatsiya-Ziyo" 2020. Adadi: 100.</p> <p>Axborot manbaalari</p> <p>14. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portali.</p> <p>15. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.</p> <p>16. http://www.tssonline.ru/articles2/fix-corp/rost-obema-informatsii--realii-tsifrovoy-vselennoy</p> <p>17. https://www.hse.ru/data/2019/04/12/1178004671/2%20Sifrovaya_ekonomika.pdf</p> <p>18. https://www.acjournal.ru/jour/article/view/1079/1021</p> <p>19. https://review.uz/ru/post/cifrovaya-ekonomika-v-centre-vnimaniya</p> <p>20. http://www.pwc.ru/ru/technology/assets/global-industry-2016-rus.pdf.</p>
7.	Samarqand iqtisodiyot va servis instituti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.
8.	Fan dasturi Samarqand iqtisodiyot va servis instituti O'quv uslubiy kengashining 2024- yil ____ avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ ____)
9.	<p>Fan/Modul uchun masullar:</p> <p>Jomonqulova Fazilat Esirgapovna – SamISI, "Axborot texnologiyalari" kafedrasi dotsenti .</p>
10.	<p>Taqrizchilar:</p> <p>U.A.Nazarov - SamDU "Dasturiy injiniringi" kafedrasi v.b professori</p> <p>I.Sh.Xujayarov- TATU Samarqand filiali "Axborot texnologiyalari" kafedrasi mudiri</p>